

950905-1

Křesťanství se ustavilo a začalo konsolidovat v helenistickém světě a nese proto na sobě silné známky této okolnosti. To má své pozitivní stránky, ale také stránky negativní. Obojí můžeme sledovat v novozákonních textech. Pro nás je dnes velmi důležitá otázka, do jaké míry jsou ony helenistické prvky a momenty nadále závazné a do jaké míry naopak jsou jenom znamením doby a mohou být považovány za cizí příměs. Jestliže třeba Bernhard Welte užije formulace „Aber all dies gehört zur Heiligen Schrift“ (4666, S. 79), je to poněkud vyhýbavá formulace: jestliže to tam je, samozřejmě platí, že to k novozákonním textům náleží; mluvíme-li však o „Svatém Písmu“, mohlo by to znamenat, že „svaté“ je všechno, co tam najdeme – a tedy také ony helenistické prvky. Kdyby tomu bylo třeba rozumět v tomto smyslu, znamenalo by to návrat k jistému (bohužel tradičnímu) křesťanskému fundamentalismu. Celou touto problematikou a diskusí kolem ní je theologický přístup k fenoménu křesťanství resp. jeho poselství, jeho kerygmatu velice ztížen. Právě proto se zdá, že filosof, pokud ovšem je schopen porozumění „zvnitřka“ a nejenom „zvenčí“, jako nezávislý, neutrální pozorovatel, má cestu k řešení podobných otázek mnohem víc otevřenu. Pro filosofa nemá (alespoň jak já filosofii rozumím) rozhodující význam ona religiózní a proto mimofilosofická otázka „svatosti“ (spjatá s rozštěpeností světa, kterou křesťanství správně pochopené zcela rozhodně překonává a ruší). Posouzení pozitivnosti nebo negativnosti toho či onoho helenistického prvku nebo momentu v dalším vývoji křesťanství a křesťanského sebechápání je záležitostí zcela věcnou a musí být proto také zcela věcně zdůvodňováno. Jestliže Welte uzavírá, že radikální odhelenizování křesťanství nepadá v úvahu (79) – a mělo by tomu tak být jen proto, že Nový Zákon prostě zhelenizován je a že to je ergo správné, neboť jde o Písmo svaté –, pak se od takového přístupu musím ostře distancovat. Naproti tomu trvám na tom, že „radikálnost“ odhelenizování je něčím pojmově ne dost vyjasněným. Jednak je přece jasné, že Ježíš sám ještě helenizací neprošel, takže helenistické prvky nemohou být považovány za kristovskyy autochthonní, tj. že jak helenismus, tak vůbec celá řecká kultura patří k vnějším vlivům a nikoliv k jádru a kořenům křesťanství. To však nevede k nutnosti odhelenizování křesťanství, jehož důvody musí být hledány jinde než v rozpoznávání toho, co je a co není vskutku hebrejským odkazem. Vposledu jde o to, co je správné a co je nesprávné, s čím dnes křesťan může a má pracovat a s čím nikoliv.

(Písek, 950905-1.)